

Tlačová správa

Bratislava, 7. október 2015

„My formujeme domy a oni spätne formujú nás.“

Winston Churchill

Bratislava 7. 10. 2015. CE-ZA-AR 2015 pozná víťazov! **XIV. ročník Ceny Slovenskej komory architektov za architektúru CE-ZA-AR** vyvrcholil dnes večer v bratislavskej Starej Tržnici slávnostným odovzdaním sošiek víťazom za prítomnosti hostí z odbornej, verejnej a spoločenskej sféry. Ceny sa už tradične odovzdávali v šiestich kategóriách – Rodinné domy, Bytové domy, Občianske a priemyselné budovy, Rekonštrukcia a obnova budov, Interiér a Exteriér.

O víťazoch rozhodovala medzinárodná odborná porota v zložení **Marlies Breuss** (architektka, Rakúsko), **Osamu Okamura** (architekt, Česká republika), **Roman Rutkowski** (architekt, Poľsko), **Dušan Buran** (kurátor, Slovenská republika), **Antonín Novák** (architekt, Česká republika), **Lukáš Kordík** (architekt, Slovenská republika) a **Štefan Moravčík** (architekt, Slovenská republika).

„Bronzový domček CE-ZA-AR-a“ – sošku akademického sochára **Jána Hoffstädtera** si tento rok prevzali architekti za tieto diela:

Rodinné domy

Rodinný dom Mišíková, Bratislava

autor: Ilja Skoček

foto: Paťo Safko

Dvojpodlažný rodinný dom sa nachádza skrytý uprostred záhrad jednej z obytných štvrtí Starého mesta. Je osadený na stavebne mimoriadne zložitom pozemku – v stiesnenej štruktúre svahovitých parciel a bez priameho cestného prístupu neďaleko bratislavského Slavína. Samotná stavebná hmota domu je prirodzene usadená v najvyššej časti pozemku a sprístupnená sériou nekonečných schodísk. Jej tvarové členenie je determinované hranicami parcely, logikou účelného vnútorného usporiadania a predovšetkým orientáciou na jedinečný výhľad na panorámu mesta. Prízemie otvorené do terasy so záhradou pozostáva z obývacej izby s jedálenským kútom a kuchyňou tvoriacich jednotný priestor prístupný cez zádverie so šatníkom. Poschodie tvoria za sebou radené detské izby a spálňa doplnené potrebným zázemím kúpeľní či technickej miestnosti. Vstavaný autorský interiér dômyselne využíva všetky priestory – je premyslený do najmenších maličkostí. Charakteristickým vizuálnym prvkom identity domu je fasáda uhľovočiernej farby.

„Každý rozumný stavebník by sa na takom malom, strmom a neprístupnom pozemku otočil na opätku.“

Ilja Skoček

Bytové domy

Bytový dom – Nový háj

Bratislava - Petržalka

autori: Tomáš Šebo, Igor Lichý, Drahan Petrovič, Katarína Kollárová, Emanuel Zatlukaj

foto: Ľubo Stacho

Architektom sa podarilo vytvoriť dielo, ktoré v obrovskej konkurencii zaujme. Vymysleli koncept, kde architekt nebude ten, ktorý ľuďom diktuje, ako majú žiť. Naopak, bude akýmsi „moderátorom“ ich individuálnych predstáv o bývaní. Zamerali sa nielen na vnútornú flexibilitu ale i vonkajšiu. Klienti si tak mohli posúvať, zmenšovať, zväčšovať okná, balkóny a loggie. Objekt je reakcia na génia loci Petržalky, v dobrom i v zlom. Parter je navrhnutý tak, aby absorboval

vizuálny smog. Obklad umožňuje v prípade poškodenia sprejerami jednoduché premaľovanie poškodených panelov šedou farbou, pričom odtieň nemusí byť identický. Ďalším špecifikom panelového sídliska je obľuba obyvateľov zasklievať, prestavovať a inak necitlivo upravovať loggie bez ohľadu na fasádu ako celok. S týmto fenoménom sa vyrovnávajú architekti v návrhu tak, že každá loggia ma individuálnu, pomerne agresívnu farebnosť. To spôsobuje, že prípadné necitlivé zásahy by nemali znehodnotiť celkovú estetickú kvalitu diela. Humanizácia urbánneho prostredia Petržalky spočíva podľa architektov v tom, že vytvorili živý uličný parter, ktorý v Petržalke zúfalo chýba.

„Spoluautormi tohto domu nie sú len architekti, ale aj jeho obyvatelia. Architekt by mal s ľuďmi spolupracovať a snažiť sa porozumieť ich hodnotám.“

Igor Lichý

Občianske a priemyselné budovy

Komunitné centrum Máj

A. Barcala 1791/40, České Budejovice, ČR

autori: Michal Sulo, Miriam Lišková, Jozef Skokan

foto: SLLA Architekti, foto archív HOCHSTIEF CZ

Na najväčšom panelovom sídlisku Máj v Českých Budějoviciach realizovali architekti projekt komunitného centra, ktorý je súčasťou širšieho projektu regenerácie sídliska, z väčšej časti financovaného z prostriedkov Európskeho fondu pre regionálny rozvoj. Päťpodlažný kompaktný objekt s ihriskom na streche, komunikačnými a pobytovými poloverejnými priestormi na obvode, prepojenými s verejným priestorom nového trhového námestia, je určený pre služby sociálnej starostlivosti zamerané na deti a mládež, sociálne poradenstvo a ďalšie služby obyvateľom sídliska. V prostredí farebnej rozmanitosti danej vzorkovníkmi zatepľovacích systémov pracuje vo svojom výraze predovšetkým s aktivitami na obvode objektu na rozhraní medzi interiérom a exteriérom a zeleňou, ktorá by sa mala v priebehu niekoľkých rokov stať hlavným stavebným materiálom vytvárajúcim mikroklimu nového komunitného centra.

„Vytváranie podmienok pre používanie verejného priestoru je nevyhnutnou súčasťou regenerácie existujúcich obytných štvrtí, v ktorých býva väčšina ľudí žijúcich v mestách.“

Michal Sulo

REKONŠTRUKCIA A OBNOVA BUDOV

Rekonštrukcia Jabloňovce

Jabloňovce, okr. Levice

autor: Martin Mihály, Matej Mihalič

foto: Matej Mihalič

Dom v Jabloňovciach je tradičná stavba vytvorená miestnymi ľuďmi z lokálnych materiálov. Tomu sa podriaduje aj projekt rekonštrukcie, ktorého cieľom bolo vytvoriť príjemné prostredie spĺňajúce dnešné požiadavky na bývanie. K pôvodnému domu pristupovali s rešpektom, ale bez strachu. Prístavba je sebavedomým doplnením starého domu, s ktorým tvorí harmonický celok. Výsledkom je moderný dom, ktorý ale nestratil čaro lokálnej architektúry.

„Originálny a jednoduchý príspevok do tradičnej štruktúry.“

Matej Mihalič

INTERIÉR

Rekonštrukcia bytu L10

Laurinská, Bratislava

autori: Martin Skoček

foto: Paťo Safko

Vstupovať na neistú pôdu staršej (často v kostiach starožitnej) architektonickej matérie s cieľom prispôbiť ju súčasným prevádzkovým nárokom si vyžaduje odvahu a odhodlanie. Zvlášť ak ide o zdanlivo jednoduchý, no v kompromisoch vždy mimoriadne zamotaný žáner bývania. Aby výsledok takých adaptačných snáh nepôsoobil bezzubo, sú žiadúce aj ďalšie faktory: súdržný autorský názor na jednej strane a dôvera v neho (nie slepá, ale kritická) na strane druhej. V prípade pohodlného bytu na jednej z ulíc pešej zóny starej Bratislavy sa, našťastie, všetky uvedené

podmienky stretli v priaznivom krížení. Zo synergie medzi jasnou koncepciou návrhu architekta a investorskou veľkorysťou mladej rodiny s dvoma deťmi vzišlo sympatické dielo. Domov, ktorý v prvom rade teší majiteľov, no následne tiež verejnosť – či už odbornejšiu alebo tú laickú – tým, že môže sprostredkovať ďalší dôkaz o správnom kurze vo vývoji súdobých architektonických snáh.

„Princíp odhaľovania tektoniky stavby, zachovávanie remeselných hodnôt a minimalistické vkladanie rovnako remeselne zvládnutých funkčných solitérov je cestou, ako vstupovať do rekonštrukcií v historickom kontexte.“

Michal Lalinský
Martin Skoček /priama veta/

EXTERIÉR

Šafko

Alžbetínska a Dobrovičova, bývalý Kazačok, Bratislava – Staré mesto

autor: Oliver Kleinert

foto: Karol Kolčár, Urban Kontakt

„Šafko“ vytvorilo nové miesto na mape Bratislavy. Projekt, ktorého súčasťou je terasa v korunách stromov, bol vytvorený z modulárneho systému – recyklovaných, vyradených lodných kontajnerov. Netradične používa komponenty a materiály, ktorým architekt zámerne priraduje inú funkciu. Výsledkom je pohoda, hravosť, radosť z tvorby inšpirujúca recipientov k ďalšej interakcii. Žiaľ, nezmyselným zásahom nového vedenia príslušnej samosprávy sa skončilo jeho zmysluplné bytie skôr, ako sa stihlo naplno rozbehnúť a skutočne rozvinúť svoj potenciál. Za ten krátky čas ukázalo, že architekt správne vyhodnotil potreby mesta, definoval potenciál územia a nastavil koncept projektu. „Šafko“ nám darovalo svedectvo o tom, ako veľmi je dôležité, aby predstavitelia samospráv rešpektovali odbornú verejnosť a komunikovali so zástupcami aktívnych organizácií. Odhalilo potrebu kvalitnej vízie, konceptu, vytvárania príležitostí a udržateľných projektov a predovšetkým potrebu otvorene komunikovať o verejných priestoroch mesta. Prinieslo mestu tak veľmi potrebnú autentickú energiu súčasnej generácie. „Šafko“ je rýchle a efektívne riešenie problémov daného neživého miesta v udržateľnom koncepte – podporuje kreatívny priemysel, lokálne kvalitné produkty a mimovládne organizácie s presahom na verejný prospech. Prínos diela je jednoznačne v poskytnutí príležitosti aktívnym, talentovaným ľuďom, ako i svieža prezentácia slovenského dizajnu a inovatívneho potenciálu krajiny zahraničným návštevníkom.

„Projekt Šafko prináša mestu autentickú energiu súčasnej generácie.“
Oliver Kleinert

Okrem týchto šiestich oficiálnych víťazov bola udelená aj **Cena verejnosti**, ktorú na základe internetového hlasovania na webstránke Hospodárskych novín získalo dielo

Rodinný dom v Rusovciach Bratislava - Rusovce

autori: Maroš Fečík, Miriam Fečíková

foto: Maroš Fečík

Rodinný dom je ušitý majiteľom na mieru. Zhmotňuje ich potreby pre dokonalé bývanie v každom smere. Prináša do prostredia a investorovi priestorovú efektívnosť, bohatú vnútornú atmosféru a potrebnú mieru poézie, ktoré v mieste dopĺňajú existujúce kvality prírody.

„Dom prináša do prostredia a investorovi priestorovú efektívnosť, bohatú vnútornú atmosféru a potrebnú mieru poézie, ktoré v mieste dopĺňajú existujúce kvality prírody.“
Maroš Fečík

Priebeh hodnotenia poroty

Porota vybrala z celkového počtu 100 prihlásených architektonických diel 23 postupových (semifinálových) diel. Z nich na základe osobnej obhliadky napokon zvolila 18 nominácií. Dielo Komunitné centrum Máj od autorov Michala Sula, Miriam Liškovej a Jozefa Skokana navrhla porota na **nomináciu na prestížnu Cenu Európskej únie Mies van der Rohe Award**. Nominácie na Cenu za architektúru CE·ZA·AR 2015 boli v súlade so štatútom ocenenia.

„Veľmi si vážime záštitu pána prezidenta Slovenskej republiky Andreja Kisku. Jeho osobná účasť, ale najmä príhovor v rámci galavečera dodávajú architektúre ten spoločenský význam, ktorý si nepochybne zaslúži. **Oľga Miháliková, Slovenská komora architektov, projektový manažér CE·ZA·AR**

V spolupráci s naším generálnym mediálnym partnerom, ktorým sú Hospodárske noviny, sa nám podarilo poskytnúť vďaka Cene za architektúru väčší priestor samotnej architektúre. Osobitná príloha HN pod názvom Prečo nie?! sa tento rok nevenovala len nomináciám a aktuálnej tvorbe, ktorú CE ZA AR mapuje, ale aj architektúre ako téme, ktorej súčasťou je napríklad rozhovor s páni Titlom a Skočekom st., a tým aj vytvoreniu priestoru pre priblíženie tvorby tvorivého tria Konček, Skoček a Titl širokej verejnosti. **Oľga Miháliková, Slovenská komora architektov, projektový manažér CE·ZA·AR**

Novinkou tohto ročníka je Konferencia CE ZA AR 2015 na tému „Architektonické súťaže a verejné obstarávanie“. Na konferencii, ktorá sa konala deň pred galavečerom, prednášali poprední odborníci zo zahraničia aj Slovenska (P. Andersen, I. Eristavi, B. Kováč, O. Okamura, P. Paňák, Y. Vašourková a iní). Pre nás však bola unikátna hlavne svojím poslaním: cieľom tejto konferencie bolo vytvoriť diskusiu medzi obstarávateľmi (mestá a obce) a architektmi a predstaviť pozitívne príklady z tejto oblasti. Tešíme sa, že predstavitelia samospráv reagovali na pozvanie pozitívne a viacerí z nich, ktorí sa chystajú v súčasnosti organizovať súťaže návrhov, sa konferencie zúčastnili.“ **Oľga Miháliková, Slovenská komora architektov, projektový manažér CE·ZA·AR**

„Tradičia tejto ceny, ktorou sa oceňujú výnimočné profesionálne výkony – architektonické diela členiek a členov Slovenskej komory architektov, je už pevne ukotvená v kultúrnom živote na Slovensku a dá sa povedať, i v širšom stredoeurópskom priestore. Napĺňa nás skutočne radosťou, že aj prostredníctvom CE.ZA.AR-a a s ním súvisiacich podujatí sa architektúra a práca architektov čoraz viac dostáva do zorného uhla záujmu nielen odbornej, ale i občianskej verejnosti. Považujeme za nesmierne dôležité prezentovať špičkovú kvalitu našich tvorcov popri bežnej stavebnej produkcii bez hlbšieho obsahu a väzieb na prostredie. Je preto výborné, že i pomocou súťaže CE.ZA.AR vrátane nadväzujúcich podujatí a programov, ako sú dokumenty o jednotlivých nominovaných dielach na 2. okruhu Slovenskej televízie, odborná konferencia v predvečer finálneho galavečera a putovná výstava, sa každým rokom viac a viac dostávajú do širšieho povedomia otázky architektonickej tvorby a to nielen z pohľadu jej hmatateľných výsledkov, ale i vzhľadom na jej často nie jednoduchý proces a dlhodobé kvality vo vzťahu k prostrediu do ktorého vstupuje.“ **Imrich Pleidel, Slovenská komora architektov, predseda**

„Je potešiteľné a povzbudzujúce, že v ostatných rokoch je možné badať určitý trend presadzovania sa mladých architektiek a architektov, ktorí, hoci nemajú za sebou mnoho realizovaných diel (a možno i práve preto), prinášajú svieže podnety často vyjadrené skromnejšími, ale menej obvyklými prostriedkami. Rovnako však každým rokom zaznamenávame i vynikajúce diela z ateliérov architektov strednej i staršej generácie. Práve skrze diela tak vzniká akoby vzájomný dialóg, otvorená diskusia medzi tvorcami i investormi a užívateľmi architektúry. Čo môže byť lepšie pre je budúcnosť slovenskej architektúry?!“ **Imrich Pleidel, Slovenská komora architektov, predseda**

„Architekti majú obrovskú zodpovednosť voči verejnosti, urbanistickému i sociálnemu priestoru. Je dôležité chápať všetky elementy tvorby kvalitného priestoru, hlavne ich vzájomné vzťahy a väzby. Aplikovať ich. Architekt totiž nie je len poskytovateľ služieb!“ **Marlies Breuss**

„Mám pocit, že sa celkovo kvalita architektúry na Slovensku rok od roku zvyšuje. Vzhľadom k tomu, že už porotcujem tretí rok za sebou, mám možnosť určitého porovnania. Pred dvoma rokmi to bolo niekoľko málo excelentných prác a potom dlho nič. Minulý rok už veľká skupina veľmi dobrých rodinných domov a interiérov. A tento rok sa k tomu pridáva i celá veľká skupina zaujímavých bytových domov, kultúrnych stavieb i rekonštrukcií. Jedinou kategóriou, do ktorej ako by sa domáci tvorcovia báli poslať svoje práce, zostáva záhradná tvorba. Pritom verím, že takéto výborné realizácie na Slovensku existujú, už len pri našich návštevách jednotlivých diel sme zaznamenali niekoľko zaujímavých krajinárskych počínov, ktoré však bohužiaľ neboli do súťaže prihlásené.“ **Osamu Okamura**

„Asi ste si už všimli nevyhnutného spoločného menovateľa tohtoročných nominácií. Je ním dobrý architekt! Ten, ktorý otočí nevýhody v prednosti. A vykúzlil z ničoho jedinečné miesto pre vás!“ **Osamu Okamura**

„Pozitívum prihlásených prác vidím v tom, že ich autorom záležalo na tom, aby sa dobrovoľne vystavili konkurencii. Len tak sa bude dať hovoriť o rastúcej úrovni slovenskej architektúry. Vlastne CE·ZA·AR je jednou z mála príležitostí, keď sa o slovenskej architektúre vôbec hovorí.“ **Dušan Buran**

„Počet prihlásených diel je dôkazom toho, že naša architektonická scéna je živá a aktívna. Ich kvalita rastie, prinášajú nové riešenia, hrajú sa s typológiami, niektoré provokujú zažitý zvyky, čo ma veľmi teší. Osobne som vo veľa prípadoch vnímal cit pre materiálové riešenie, správne odhadnutú mieru detailu zodpovedajúcu kontextu a typológii. Som presvedčený, že nominované diela prinesú jasný odkaz verejnosti a ukážu pestré portfólio kvalitnej architektúry.“

Lukáš Kordík

„V Poľsku máme veľa - veľmi veľa - architektonických investícií spolufinancovaných z európskych fondov, ktoré určite pomohli poľskej architektúre, aby postúpila ďalej. To však nevidím na slovenskom trhu. Možno, že to nie je nevyhnutne problém architektov, ale môžu mať záujem o reštrukturalizáciu, však?“ **Roman Rutkowski**

„Pozitívum prihlásených diel vidím predovšetkým v tom, že prakticky všetky preferujú kvalitu priestorov a funkciu objektov vo vzťahu k človeku, ako ich budúceho užívateľa. Definujú architektúru viacmenej ako neutrálny rámec pre život, nie ako predmet vzbudzujúci pozornosť či obdiv.“ **Antonín Novák**

„Určite dvojciferné číslo z prihlásených stavieb môže byť ihneď publikované v popredných európskych architektonických médiách. A platí to aj pre viacero neocenovaných a nenominovaných diel. (Kritériá súťaže majú limity v počtoch, nedá sa oceniť všetko a výber je subjektovo - objektovým vzťahom). Mnoho diel aj mimo „shortlistu“ je veľmi zaujímavých. Treba prísť na výstavu, naštudovať si ich, alebo ešte lepšie osobne ich navštíviť. Kvality riešení nie sú iba vo zvládnutí architektonickej formy, ale skutočne v celom širokom spektre architektonických, funkčných a sociálnych kritérií.“ **Štefan Moravčík**

Vyhlasenie víťazov

Mená laureátov Ceny za architektúru CE·ZA·AR 2015 boli známe len členom poroty a ostali utajené až do okamihu slávnostného odovzdávania cien, ktoré prebehlo počas galavečera **7. októbra 2015 v Bratislave v priamom prenose o 20:05 na Dvojke.**

Fotografie k víťazným dielam v plnej kvalite sú k dispozícii na stiahnutie: www.ce-za-sr.sk

Fotografie sú očíslované podľa preferencie uverejňovania. Ku každému dielu je potrebné uviesť plné znenie diela, autorov diela /architektov/ a fotografie.

Všetky články je potrebné poslať na autorizáciu.

Pre ďalšie informácie kontaktujte:

Vyhlasovateľ súťaže: Slovenská komora architektov, Panská ulica 15, 811 01 Bratislava, tel: +421 2 5443 1254, email: komarch@komarch.sk, www.komarch.sk

Kontakt pre médiá: Ing. arch. Broňa Tarnócy, Hollého 13, 811 08 Bratislava, tel.: +421 905 410 548, e-mail: tarnocy@komarch.sk

CE·ZA·AR aj na: www.facebook.com/cenazaarchitekturu